

TOKYO İTFAİYESİ

“Bilim, gerçeğe giden yolları aydınlatan ışıktır.”

Hacı Bektaşî Veli

1. Genel

Japonya’da tarihi ve coğrafi sebeplerle çok sayıda ahşap yapı ve ahşap mobilya bulunmaktadır. Bu yüzden de yangın yüzyıllarca büyük bir tehdit unsuru olmuş ve halk yangına karşı örgütlenmiştir. İtfaiye kanununda Japon İtfaiyesi’nin görevi, *“Ekipman ve personeli ile yangından can ve malı korumak, yangını, seli, depremi ve diğer tabii afetleri kontrol altına almak ve zararı en aza indirmek”* şeklinde tarif edilmiştir.

Belediye bütçesinden desteklenen ve belediye başkanlarına bağlı olan itfaiye müdürlüklerinin yangına müdahale, yangın önleme, ambulans servisi ve tabii afetler bölümleri bulunmaktadır. Diğer taraftan, İçişleri Bakanlığı’na bağlı Yangın Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Bu genel müdürlüğün görevi, ülke genelinde standardizasyonu ve koordinasyonu sağlamaktır. İtfaiye müdürlüklerini tefiş veya kontrol şeklinde bir yetkileri olmamakla beraber, kanunlarla belirlenen asgari şartların sağlanmasını isteyebilmektedirler.

Bütün itfaiye teşkilatları, itfaiye kanununa göre yürütülmekte ve askeri hiyerarşiye benzer bir sistem uygulanmaktadır. Bu kanunla ülke içinde uyum sağlanmıştır. Büyüklüğü sebebiyle sadece Tokyo İtfaiyesi bazı ayrıcalıklara sahiptir.

İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra, Japonya’da İtfaiye Teşkilatı’nda da yenilikler yapılmış ve itfaiye ile ilgili ilk özel kanun 1947 yılında çıkarılarak, İtfaiye

Teşkilatı Polis Teşkilatı'ndan ayrılmış ve belediyelerin sorumluluğuna verilmiştir. 1948'de çıkarılan kanun ile de, belediyelerin itfaiye ile ilgili görevleri belirlenmiş, 1960 yılında İçişleri Bakanlığı'na bağlı İtfaiye Teşkilatı Genel Müdürlüğü (Fire Defense Agency) kurulmuştur. Ülke genelinde düzenlemeleri standartları ve belediye itfaiyeleri arasındaki işbirliğini ve uygunluğunu

sağlayan İtfaiye Genel Müdürlüğü'nün bazı görevleri aşağıda sıralanmıştır:

- ◆ İtfaiye sistemi ve yangınla mücadele kaideleri üzerinde çalışmak, tasarlamak ve belirlemek,
- ◆ Yangın güvenliği konusunda şehirler arası uyumluluğu sağlamak,
- ◆ Yangın önleme ve yangından korunma sistemlerinin teftiş esaslarını belirlemek,
- ◆ Kasıtlı ve kaza yangınlarını inceleme tekniklerini araştırmak,
- ◆ Eğitim standardizasyonu, itfaiye personelinin ve gönüllü itfaiyecilerin eğitimi konularında araştırma yapmak ve planlamak,
- ◆ İtfaiye personeli ve gönüllü itfaiyecilerin talimlerini belli esaslara bağlamak,
- ◆ Yangın istatistiklerini ve servis bilgilerini düzenlemek,
- ◆ Yangın önleyici ve yangından koruyucu sistemlerin, yangın söndürücülerin ve malzemelerin test esaslarını belirlemek,
- ◆ İtfaiye servisi ile ilgili testleri ve deneyleri tasarlamak,
- ◆ İtfaiye araç-gereçlerinin güçlendirilmesine rehberlik etmek ve yardımcı olmak,
- ◆ İtfaiyeyi halka tanıtmak ve önemini anlatmak,
- ◆ Tehlikeli maddeler için test standartları hazırlamak,
- ◆ Belediye itfaiyeleri için gerekli personel ve araç-gereçleri araştırmak ve belirlemek,
- ◆ Yangında ve tabii afetlerde uygulanacak kurtarma planlarını hazırlamak,
- ◆ Ambulans servisinin standardizasyonu konusunda çalışmak ve belediyeler arasındaki işbirliğini sağlamak.

Türkiye'de Sivil Savunma Genel Müdürlüğü'ne tekabül eden Japonya'nın İtfaiye Genel Müdürlüğü, sekiz bölümden oluşturulmuş; Yangın Araştırma Enstitüsü, Yangın Koleji ve Yangın Konseyi bu genel müdürlüğe bağlanmıştır.

Japon idari düzenlemelerine göre, Tokyo'nun ve Tokyo İtfaiyesi'nin ayrıcalıkları mevcuttur. Dar sokakları, yoğun trafiği ve çok farklı türde imalatçıları ile İstanbul'a benzeyen Tokyo'nun itfaiyesi farklı bir yapıya sahiptir. Tokyo'da

yaklaşık 20 bin itfaiye personeli ve 300'den fazla itfaiye istasyonu bulunmaktadır. Yaklaşık her 650 kişiye bir itfaiyeci ve her 40 bin kişiye bir itfaiye istasyonu tekabül etmektedir. Bu değerler, İstanbul'da sırasıyla yaklaşık 3 bin 500 ve 230 bindir. Keza, Avrupa'nın büyük şehirleri ile karşılaştırıldığında, Tokyo'nun nüfusuna göre itfaiyeci sayısı oldukça fazladır.

Tokyo'daki yangın sayısı ise, Avrupa şehirlerine göre çok az olup, 100 bin kişiye tekabül eden yangın sayısı 60 civarındadır. Yangın sayısının azlığının sebepleri arasında, eğitimin ve yangın güvenlik önlemlerinin büyük rolü bulunmaktadır. Ayrıca Japon halkının kurallara tam riayetini de unutmamak gerekir. Tokyo'da meydana gelen yangınların en büyük sebebi kasıttır. İkinci sırada sigara, üçüncü sırada gaz sobaları ve daha sonra da ateşle oynama gelmektedir. Kasıtlı yangınların sebebinin, sigorta parası ve gerilim olduğu, hava değişiminin olduğu bahar aylarında kasıtlı yangınların arttığı belirtilmektedir.

2. İdari İşler Bölümü

Tokyo İtfaiyesi'nin, İdari İşler Bölümü'ne bağlı olarak; Genel İşler Kısmı, Planlama Kısmı, Muhasebe Kısmı, Satın Alma Kısmı, Tesisat Kısmı ile Bilgi İşlem Kısmı bulunmaktadır.

2.1. Genel İşler Kısmı

Genel İşler Kısmı'nın altı birimi mevcuttur. Bu birimler; Sekreterlik, Genel İşler, Yazı İşleri, Protokol İşleri, Hukuk İşleri ve Kütüphanedir. Genel İşler Kısmı'nın önemli görevlerinden biri, Tokyo İtfaiyesi'nin gösterilerini ve merasimlerini organize etmek ile itfaiye haberlerini yayınlamaktır. Bu görevler arasında, "Tokyo İtfaiyesi Yeni Yıl Haberleri" dergisinin yayınlanması ve 7 Mart'ta "Tokyo itfaiyesinin Kuruluş Yıldönümü" kutlamaları da bulunmaktadır. Genel İşler Kısmı'nın diğer önemli bir fonksiyonu da, itfaiye amirlerini bir araya getirerek koordinasyonu sağlamaktır. Diğer taraftan, Japonya İtfaiye Müdürleri Birliği (Fire Chiefs' Association of Japan) ve Asya ülkeleri İtfaiye Müdürleri Birliği (IFCAA, International Fire Chiefs' Association of Asia) toplantılarının organizasyonu ve sekretaryalığını da yapmaktadır.

Genel emirler ve duyurular Yazı İşleri Kısmı'nda çoğaltılmaktadır. Yazı ve baskı odaları modern cihazlarla donatılmıştır. Bu kısmın diğer bir görevi de, posta servisedir. Bölge müdürlükleri, yangın akademisi, yangın laboratuvarları, Bakım Atölyesi ve Hava Birliği arasındaki posta servisini düzenlemekte, bu işi uygun özel kuruluşlara yaptırmaktadır. Bütün eski kayıtlar ve raporlar disklere geçirilmektedir.

Protokol İşleri Birimi'nde yabancı konuklarla ilgilenen bu kısım, itfaiye müdürlüğü içindeki gezileri de düzenlemekte ve ayrıca yangından korunma cihazları ve itfaiye araç-gereçleri konularındaki yeni gelişmeleri, önemli yangın ve tabii afetleri Japonca'ya tercüme etmektedir. İtfaiye müdürlüğü bünyesinde hukuki işleri takip için Hukuk Bürosu bulunmaktadır. Kodların ihlalden kaynaklanan olaylarla da bu kısım ilgilenmektedir. Hepsi hukukçudur. Tokyo İtfaiye Müdürlüğü'nün kütüphanesinde eski dokümanlar, kayıtlar ve yangınla ilgili yayınlar bulunmaktadır. Konu ile ilgilenen herkes bu bilgilerden yararlanabilmekte, Kütüphane, bir sivil memur ve beş üniformalı memur tarafından idare edilmektedir.

2.2. Planlama Kısımı

Tokyo İtfaiyesi'nin Planlama Kısımı'nın dört alt birimi bulunmaktadır. İdari İşler Birimi, itfaiyenin gelişme politikasını belirleyen servis olarak düşünülebilir. Gelecek yılın gelişme programı ve itfaiye istasyonlarının eleman ihtiyacı gibi hususlar bu servis tarafından belirlenmektedir. Belirlenen durumun onayı için İtfaiye Müdürü ve bölüm şeflerinin katıldığı bir toplantı yapılmakta ve toplantının sekreteryalığını İdari İşler Birimi üstlenmektedir. İtfaiye istasyonlarının ve diğer kısımların faaliyetlerinin düzenlemelere (genelgelere, yönetmeliklere ve kanunlara) uygunluğunun denetlenmesi de bu servis tarafından yapılmaktadır. Bu kısım, itfaiye bölümleri ve kısımları arasındaki programları koordine ederek, farklılıkları ve tekrarları önlemekte, yangından korunma talimatları için belediyenin diğer bölümleri ile müşterek çalışmalar düzenlemektedir.

Planlama Kısımı, Japonya'nın içindeki ve dışındaki itfaiye ile ilgili bilgileri, Tokyo İtfaiyesi dışında diğer belediyelerin itfaiye, acil yardım ve kurtarma istatistiklerini de toplamakta ve günlük ve aylık olarak yayınlamaktadır.

2.3. Muhasebe ve Satın Alma Kısımı

Bu kısım, itfaiyenin yıllık bütçesini hazırlamakta ve süresi biten bakım kontratlarını yenilemektedir. İtfaiye bütçesi; personel aylıkları ve yolluklarını, itfaiye istasyonlarının yapı ve tadilatlarını, satın alınacak itfaiye araç-gereçlerini ve diğer giderleri içermektedir.

Muhasebede, bütün bölümlerin gelecek mali yıl için harcama planları yapılmakta ve her bir kısmın görüşü alınarak taslak bütçe Tokyo Finans Bürosu'na gönderilmektedir. Bütçe, komisyondan geçtikten sonra Yönetim Kurulu'na gitmekte ve kabul edilirse geçerli bütçe olmaktadır.

Tokyo İtfaiyesi'nin bütçesi, Tokyo Metropolitan Belediyesi Bütçesi'nin

yüzde 3.5’i mertebesindedir. Bütçenin yüzde 85’i personel aylıkları ve yollukları, geriye kalanı yeni itfaiye istasyonu yapımı, yeni araç-gereç alımı, tesisat ve bakımlardır.

Her birim, kendileri için gerekli cihazları ve diğer malzemeleri Satın Alma Kısmı kanalıyla temin etmektedir. Satın Alma Kısmı, diğer kısımların isteği üzerine, imalatçı ve dağıtımıcılarla temasa geçerek şartnameye uygun olarak satın alım gerçekleştirilmektedir.

2.4. Tesisat Kısmı

Bu kısım, Planlama Kısmı’nda hazırlanan yeni istasyon planlarına uygun arsa arar ve arsa sahibi ile pazarlık yaparak satın alım veya kiralama yapar. Son zamanlarda, yeni istasyonların kurulmasına, siren sesleri ve eğitim sırasındaki gürültüler sebebiyle halk karşı çıkmaktadır ve onları razı etmek de Tesisat Kısmı’nın görevleri arasındadır. İstasyon şefinin isteği üzerine, yangından korunma uyarı tabelaları, işaretleri ve diğer tesisatlar bu kısmın aracılığıyla yaptırılır.

2.5. Bilgi-İşlem Kısmı

İtfaiye hizmetlerinde bilgi işleminin kullanımı her geçen gün artmaktadır. 1977’de kurulan sistem, günümüzde modern bir sisteme dönüştürülmüştür. Sistemin üç ana bilgi bankası bulunmaktadır. Yangın araçlarının durumuyla ilgili bilgiler, hastane bilgileri, personel bilgileri, istatistiki bilgiler kompüterize edilmiştir. Personel kompüterleri, kelime işlerler, faksimileler ile, İtfaiye Müdürlüğü ve itfaiye istasyonları arasında bir ağ oluşturulmuştur.

3. Personel Bölümü

Tokyo İtfaiyesi Personel Bölümü, dört ayrı kısımdan oluşmuştur. Bunlar; Personel Sicil Kısmı, Personel Servis Kısmı, Sosyal Yardım ve Sağlık Kısmı’dır.

3.1. Personel Sicil Kısmı

Personel atamaları daha ziyade Nisan, Ağustos ve Kasım aylarında yapılmaktadır. Fakat gerekli görülürse diğer zamanlarda da az sayıda personel ataması olmaktadır. Atamalar İtfaiye Müdürü ve yardımcısının teklifi ve belediye başkanının onayıyla gerçekleşmektedir. Personel Kısmı’nda, itfaiyecilerin personel kartı bulunmakta ve ayrıca bilgisayarda da dosyaları tutulmaktadır. Bu dosyalara, personelin ailesi, daha önceki durumu ve performansı işlenmektedir.

İtfaiye erinden İtfaiye Yüzbaşısına kadar (er, onbaşı, çavuş, teğmen, yüzbaşı) tüm personel, her yıl Ocak ayında yeniden değerlendirilmektedir. Değerlendirme iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda, personelin durumu incelenmektedir. Personele, işi hakkındaki düşünceleri, gelecekte ne yapmak istediği, sahip olduğu vasıfları ve son yılda neler öğrendiği gibi sorular sorulmaktadır. İkinci kısım, personelin amiri tarafından hazırlanmaktadır. Amir, personelin işindeki başarı durumunu, son bir yılda gösterdiği performansı rapor etmektedir. Personelin ve amirin raporu değerlendirilerek personele not (A,B,C,D veya E) verilmektedir. Bu not, personelin kademe ilerlemesinde ve atanmasında göz önüne alınmaktadır.

Personel Terfi Birimi tarafından terfi imtihanları yapılmakta ve personelin yangın Akademisi'nde veya dışarıda özel eğitimini yaptırılmaktadır. Terfi imtihanları, itfaiye yarbayına kadar (er, onbaşı, çavuş, teğmen, yüzbaşı) personel için her yıl Nisan ile Temmuz ayları arasında, farklı tarihlerde yapılmaktadır. Her imtihan üç aşamalıdır: Yazılı imtihan (çoktan seçmeli ve kompozisyon), sözlü imtihan (pratik, teknik) ve mülakat. İmtihandan sonra karar için personel değerlendirme raporlarına bakılmaktadır. İmtihana girebilmek için bir rütbede belli süre görev şartı aranmaktadır. Diğer taraftan, bir rütbede belli bir süreden fazla kalanlar da yazılı imtihandan muaf tutulmaktadır. Ayrıca her rütbede minimum bekleme süreleri mevcuttur ve bu değerler er rütbesinde üç yıl, çavuş rütbesinde altı yıl, teğmen (ekip amiri) rütbesinde dört yıl, yüzbaşı (müfreze amiri, birim şefi) rütbesinde sekiz yıl ve yarbay (kısım amiri) rütbesinde beş yıldır. İmtihani geçenler açıklanmakta ve terfiler, atamalar ve yer değiştirmeler aynı tarihte yapılmaktadır. Bir personel, bulunduğu istasyonda terfi edememektedir. Terfi edebilmesi için başka istasyona gitmesi gerekmektedir. Fakat belli bir süre sonra, kendi istasyonuna terfi ederek gelme şansı mevcuttur. Bazı rütbelere için başarılı adaylar, Yangın Akademisi'ne kursa gönderilmektedir. Bu kısım, yeni alınacak personeli belirlemek için imtihanlar düzenlemekte ve Japonya'nın büyük şehirlerinde duyurmaktadır.

Tokyo İtfaiyesi'ne her sene yaklaşık 30 bayan itfaiyeci alınmaktadır. Bunlar yangına gitmemekte, daha ziyade yangın önleme kısmında, halkın eğitilmesinde, işletmelerin kontrolünde veya kumanda merkezinde çalışmaktadırlar.

Tokyo İtfaiyesi'nde Personel Ödüllendirme Birimi bulunmaktadır. Bu birim vasıtasıyla, her yıl başarılı personel armağan ve madalya ile ödüllendirilmekte, uzun yıllar çalışanlara hatıra plaketi verilmektedir. Ayrıca, değişik şekillerde itfaiyeye yardımları olan ve vatandaşlar ile eğitime katkısı olan kuruluşlara teşekkür yazıları gönderilmektedir. İtfaiye personellerinden kurallara uymayanlar için disiplin kurulu oluşturularak, olayı araştırıp inceleyen bu servis ayrıca, düzenli olarak istasyonları ziyaret etmekte ve teftiş etmektedir.

Personel Hizmet Birimi'nde, Tokyo İtfaiyesi'nde çalışan yaklaşık 20 bin kişinin çalışma saatleri düzenlenmektedir. Yangına müdahale personeli üç vardiya olarak 21 gün çevrimine göre çalışmaktadır. Bu çalışma sisteminde, personel haftada ortalama 62 saat çalışmış görünmektedir; fakat bunun içerisinde uyku ve yemek saatleri de bulunmaktadır.

3.2. Sosyal Yardım Kısmı

İtfaiyede 25 yılını dolduran herkes, isterse emekliye ayrılabilenkte, isterse 65 yaşına kadar çalışabilmektedir. Sosyal Yardım Kısmı, Genel Sosyal Sigorta Birliği'nin bir itfaiye şubesi gibi çalışmaktadır. Sağlık sigortası, hastalık ve iş kazası gibi konularla ilgilenmektedir. Bu servise bağlı olarak çok sayıda lojman ve bekar personel için yurtlar bulunmaktadır. Lojmanların çoğunluğu itfaiye istasyonları üzerine inşa edilmiştir. Diğer taraftan, İtfaiye Müdürünün başkanlığını yaptığı Tokyo İtfaiyeciler Derneği de bu servise bağlıdır. Derneğin bir salonu, iki lokantası, bir misafirhanesi ve bir alışveriş merkezi bulunmaktadır. İtfaiyeciler arasında yarışlar düzenlenmekte, sergiler açılmakta ve itfaiyecilerin ailelerinin katıldığı İtfaiyeciler Günü yapılmaktadır.

Tokyo İtfaiye Müdürü'nün başkanlığını yaptığı diğer bir kuruluş da, "İtfaiyeciler Sosyal Yardım Sandığı"dır. Herhangi bir bölüme veya kısma bağlı değildir. İki ayrı şubesi bulunmaktadır. Her itfaiyeci, sandığın tabii üyesidir ve maaşlarından sandığa para kesilir. Sandığın memurları emekli itfaiyecilerdir. Haftada iki kez istasyonlar dolaşılır; ihtiyacı olan borç alır, borcu olan ödeme yapar.

3.3. Sağlık Servisi

Sağlık servisi, hastaneler ve özel doktorlarla anlaşma yaparak, itfaiye personeli adına, her bir personel için yıllık tıbbi test, 35 yaşındaki ve daha yaşlılar için iki senede bir dolaşım sistemi kontrolü ve yine aynı yaş grubu için her sene sindirim sistemi kontrolü yaptırmak görevini üstlenmiştir. Kontroller sonunda hasta personele A ila E arasında bir kod verilmektedir. A sınıfı, hastanede veya

evde kalmak zorundadır. B sınıfı sadece bürolarda çalışabilir, C sınıfı yangına müdahale kısmında çalışabilir fakat yangına gidemez. D ve E sınıfı hastalar, yangına gidebilir, fakat her zaman kontrol altında bulundurulurlar.

4. Yangına Müdahale Bölümü

Yangına Müdahale Bölümü; Müdahale Kısmı, Kurtarma Kısmı, Özel Tehlikeler Kısmı ve Komuta Kontrol Kısmı'ndan oluşmaktadır.

4.1. Yangına Müdahale Kısmı

Yangına Müdahale Kısmı'nda dört ayrı alarm şekli mevcuttur: Birinci alarmda altı pompalı araç, üçe kadar merdivenli araç ve bir ambulans; ikinci alarmda ilave altı pompalı araç; üçüncü alarmda ilave altı pompalı araç ve dördüncü alarmda ilave altı pompalı araç gönderilmektedir. Dördüncü alarm (24 pompalı araç) hemen hemen hiç verilmemektedir.

Büyük yangınlara genellikle ikinci veya üçüncü tip alarmla müdahale edilmektedir. Bir bölgede daha önce birinci alarmda bir yangın meydana gelmişse ve ikinci bir yangın olursa, otomatik olarak ikinci tip alarm verilmektedir. Yanıcı sıvıların yangınında da bir ila dört arasında alarm verilmektedir. Tokyo'da bir yılda birkaç kez yanıcı sıvı yangını olmaktadır ve genellikle bunlar birinci alarmla söndürülmektedir. Tokyo'da çok sayıda yüksek bina, yeraltı çarşısı, tiyatro, otel ve hastane mevcuttur ve her bir kullanım şeklinde meydana gelebilecek yangına müdahale için özel eğitimler yapılmaktadır. Tokyo'da yüzden fazla sayıda elçilik bulunmaktadır ve bunlar özel hakları haizdir. Özel haklar, yangına müdahale ve kurtarma işlerine tesir eder. Bunun için elçiliklerle bu bölüm arasında protokoller hazırlanmıştır.

4.2. Kurtarma Kısmı

Tokyo'da ilk kurtarma ekibi 1971'de kurulmuştur ve bugün 20 civarında kurtarma ekibi mevcuttur. Kurtarma Kısmı, gerekli kurtarma personelini yetiştirmek ve kurtarma aletlerini temin etmek üzere görevlendirilmiştir. Bu kısım içinde Japonya Uluslararası Kurtarma Ekibi de bulunmaktadır.

Özellikle her geçen gün sayısı artan yüksek binalarda kurtarma işlemi büyük önem taşımaktadır. Bu sebeple de kurtarma ekiplerinin itfaiye içinde özel bir yeri bulunmaktadır.

4.3. Özel Tehlikeler Kısmı

Bu kısım, doğal gaz, LPG, basınçlı gazlar, zehirli gazlar ve diğer tehlikeli maddelerin taşınması, tesisatı ve kullanımını planlamakta, korunma şekillerini belirlemektedir. Bu kısım, gemiler, uçaklar, taşıtlar ve tünellerdeki yangın güvenliği ile de ilgilenmektedir. Bu kısmın diğer bir görevi de, tayfuna ve su taşkınlarına karşı organizasyonu sağlamak ve bu konuda modern cihazlar temin etmektir.

4.4. Komuta Kontrol Merkezi

Tokyo'da itfaiye ve acil yardımın telefon numarası "119"dur ve bu numara 1927'den beri kullanılmaktadır. 1976'da, bilgisayar destekli Komuta-Kontrol Merkezi kurulmuş ve bütün şehir bu merkeze bağlanmıştır. Yedi ayrı bölgenin her biri için bir terminal bulunmaktadır. Günde 1200'den fazla ihbar alınmaktadır ve bunların hemen hemen tamamı gerçek ihbardır. İhbar alındıktan sonra yangının (veya ambulans ihtiyacının) olduğu yere en yakın istasyona alarm verilmektedir. Aynı anda diğer bütün istasyonlar anonsu duymakta ve hazır olarak beklemektedir. Araçlarla Komuta-Kontrol Merkezi arasındaki haberleşmeyi sağlamak üzere komuta merkezinde üç adet radyo konsolu bulunmaktadır ve bunun yaklaşık 500 hastane ile bağlantısı mevcuttur. Ambulans ihbarı alındıktan sonra olay yerine en yakın hastane uyarılmaktadır. Ayrıca halka bilgi sağlamak için (özellikle geceleri, hangi hastane veya eczane açık gibi) iki konsol ayrılmıştır. Komuta-Kontrol Merkezi'nde iki televizyon monitörü mevcuttur ve anteni otomatik olarak, içinde TV vericisi bulunan helikoptere yönelmektedir. Önemli yangınlarda veya kurtarma olaylarında, helikopterden alınan yayından olay izlenmektedir.

5. Doğal Afetler Bölümü

Doğal afetler bölümünün üç kısmı bulunmaktadır: Doğal Afetler Kısmı, Su Kaynakları Kısmı ve Gönüllü İtfaiyeciler Teşkilatı.

5.1. Doğal Afetler Kısmı

Tokyo'da daha önce meydana gelen depremlerde, çok sayıda ev oturulamayacak duruma gelmiştir (1923'te Kanto Great'da 7.9 Richter ölçeği şiddetindeki depremde olduğu gibi). Depremlerden sonra yangın meydana geldiğinden ve ayrıca kurtarma işlemi önem kazandığından, bu kısım sorumluluğuna aşağıdaki konular girmektedir:

- a) Yangın güvenliği ve yangından korunma,
- b) Halkın yangın söndürme eğitimleri,
- c) Yangın risk bölgelerinin belirlenmesi,
- d) Kurtarma ve ilk yardım,
- e) Boşaltma,
- f) Deprem uyarısı.

Yanıcı ve kimyasal maddelerin depolanmasında, her zaman bir deprem olacağı göz önüne alınmakta, halkın kendi kendine yangınla nasıl müdahale edeceği öğretilmektedir.

5.2. Su Kaynakları Kısmı

Hidrantların nerelere konulacağına ve nerelere su deposu gerektiğine itfaiye karar vermekte, yapımı ve bakımını belediyenin Su İşleri Müdürlüğü üstlenmektedir. Hidrantlar arası mesafe, bölgenin özelliklerine bağlı olarak değişmekte, yoğun bölgelerde 100 m'ye kadar inmekte, fakat genellikle 200 m civarında kalmaktadır. Yer üstü hidrant da mevcut olmasına rağmen, yüzde 90'ına yakını yeraltı hidranttır. Hidrant çıkış ağzı standart olup 65 mm'dir ve en az 500 lt/dak debi istenmektedir.

Japonya, dağlarla çevrili olduğundan hemen hemen her şehirden birkaç tane nehir geçmektedir ve bu nedenle su problemi yoktur. Yangın suyu için ayrı tesisat bulunmamakta, içme suyu tesisatı kullanılmaktadır. Japonya'da içme suyu tesisatı basıncı 6 bar'dır ve bu değerinde sabit tutulmaktadır. Yangında tüketilen su, değişik kaynaklardan temin edilmektedir. Başlangıçta taşıtlarda bulunan su tüketilirken, aynı anda diğer kaynaklara da bağlantı yapılmaktadır. Bu kaynaklar kullanılma sayısına göre sırasıyla hidrantlar, su tankları, deniz, nehirler ve süs havuzlarıdır.

Japonya’da yangınlarda tüketilen su miktarı 1 m² yanan yüzey için ortalama 800 kg olup, çok su tüketildiği söylenebilir. Hidrantların ve su tanklarının olduğu nokta, 100 m ileriden görülebilecek şekilde işaretlenmiştir. Hidrantların 5 m yakınına hiçbir taşıt park edememektedir. Su tankları 20 m³’ten daha büyük olmak üzere değişik boyutlarda yapılabilmektedir. Bununla beraber, hemen hemen bütün su depoları 40 m³ büyüklüğündedir ve standartlaştırıldığı söylenebilir. Hidrantlar, sarnıçlar, havuzlar ve itfaiyenin faydalanabileceği diğer su kaynakları 1:1500 ölçekli haritalara işlenmiştir ve bu haritalar her aracın içinde bulunmaktadır. Ayrıca bilgisayarlara da yüklenmiştir. Yangın süresi 30 dakikayı geçince veya daha önce gerekli görülürse, su işleri bölümüne haber verilerek özel önlemler istenmektedir.

Su Kaynakları Kısmı, yeni sarnıç yerlerini belirlemekte, yüzme havuzları, süs havuzları, nehirler ve itfaiyenin faydalanabileceği diğer su kaynaklarını tespit etmektedir. Hidrantlarda su olmaması veya hidrantların deprem vs. gibi bir sebeple kullanılmayacak duruma gelmesi halinde, nerede hangi kaynaktan yararlanılacağı belirlenmiştir. Bu kısmın diğer bir görevi de, bakımı veya değiştirilmesi gereken hidrantları belirlemek ve belediyenin Su İşleri Başkanlığı’na haber vermektir.

5.3. Gönüllü İtfaiyeciler Birliği Kısmı

Tokyo’da Gönüllü İtfaiyeciler Birliği, 1948 yılında “İtfaiye Organizasyon Kanunu”ndan sonra kurulmuştur. Bugün 25 bin civarında gönüllü itfaiyeci mevcuttur. Gönüllü itfaiyecilerin Tokyo İtfaiyesi’ne büyük yardımı olduğu, bunlardan kalabalığı kontrol, yangın yerini gözetleme gibi görevlerde yararlandığı belirtilmektedir. Bunun yanında, gönüllü itfaiyecilerin gerçek yardımının depremden sonra olacağı, zira 1923’teki gibi bir yangın olması halinde Tokyo’da 300 yangın olacağını tahmin edildiği açıklanmaktadır.

6. Ambulans Bölümü

Ambulans Bölümü’nün, İşletme ve Hekimlik olmak üzere iki kısmı bulunmaktadır. İşletme Kısmı’nın görevleri; ambulans servisinin planlanması, cihazların ve malzemelerin işletmesi, ambulans servisi ile ilgili istatistiklerin tutulması ve itfaiye ile ilk yardım hastaneleri arasındaki koordinasyonun sağlanmasıdır. Hekimlik Kısmı’nın ana görevleri ise; tıbbi müdahaleler, cihazlar ve ilaçlarla ilgili bilgi toplamak, ambulans personelini eğitmek ve hasta kabul edecek hastaneler ile bağlantı kurmaktır.

Tokyo'da ilk ambulans servisi, 1936 yılında kurulmuştur ve bugün itfaiye bünyesi içinde 200 civarında ambulans mevcuttur. Bir ambulanda, bir veya iki sağlık memuru ve bir şoför bulunmaktadır. Ambulans, itfaiye istasyonunu terk ettikten sonra, Komuta-Kontrol Merkezi'ndeki ambulans kontrol konsolu ile irtibat kurmakta, hangi hastaneye gideceğini Komuta-Kontrol Merkezi'nden öğrenmektedir. Ambulans memuru isterse, Komuta-Kontrol Merkezi'nde bulunan doktordan nasıl hareket edeceğini öğrenebilmektedir. Komuta-Kontrol Merkezi'nde 24 saat doktor bulunmakta ve ambulans ile irtibat halinde olmaktadır. Burada görev yapan doktorlar, değişik hastanelerde görev yapan gönüllülerdir.

Her itfaiyeci, Yangın Akademisi'nde 135 saat temel ilk yardım dersleri almaktadır. Ambulans için seçilen personel imtihana tabii tutulmakta ve kazanan 228 saat ambulans kursu almaktadır. Ambulans memuru olabilmek için, Yangın Akademisi'nde 114 saat daha eğitim görmesi gerekmektedir.

Tokyo İtfaiyesi'nde helikopterler hasta taşıma amacıyla kullanılmaktadır. Fakat trafik sebebiyle ve helikopterler hastanelere yakın yere inemediklerinden, sadece uzak veya dağlık bölgelerden hastalar helikopter pistine getirilmekte ve buradan hastanelere ambulans ile götürülmektedir. Tokyo'da acil servisi mevcut olan 500'den fazla hastane bulunmaktadır. Komuta-Kontrol Merkezi'nde bulunan beş ayrı ambulans kontrol konsolunda, operatör hastanenin ismi yazılı tuşa basarak hastane ile irtibat kurulmaktadır.

7. Yangın Önleme Bölümü

Yangın Önleme Bölümü'nün dört kısmı bulunmaktadır: Yangın Önleme Kısmı, Tehlikeli Malzemeler Kısmı, Kontrol (Inspection) Kısmı ve İnceleme (Investigation) Kısmı.

7.1. Yangın Önleme Kısmı

Bu kısım, binalarda ve diğer yapılarda, yangından korunma ve kurtarma önlemlerini kontrol ve düzenlemekle görevlendirilmiştir. Bir yapının planı önce Belediye Yapı İşleri'nde kontrol edilmekte, daha sonra itfaiyeye gelmektedir. İtfaiyede bina planı incelenerek, kanunlara ve yönetmeliklere uygunluğu-

na bakılmakta ve yangın güvenliği önlemleri yeterli ise İtfaiye Şefi tarafından onaylanmaktadır. İtfaiye Şefi'nin onayı olmadan binanın yapılmasına müsaade edilmemektedir. Her yangın istasyonunun bir "Yangın Önleme Servisi" bulunmaktadır. Bu servislerde, bina planlarına göre alarm sistemleri ve uyarı sistemleri, yangın söndürme sistemleri ve kaçış yolları incelenmekte ve gerekirse mimar ve mühendislerle yardımcı olunmaktadır. Yangın söndürme sistemleri genellikle yağmurlama sistemi, sabit boru sistemi, köpüklü sistem, karbondioksitli sistem, kuru tozlu sistem ve temiz gazlı sistemlerdir. Yağmurlama sistemi birçok değişik kullanım yeri için zorunludur. Tiyatrolar, sinemalar, toplantı salonları, oditoryumlar, lokantalar, kabareler, gece kulüpleri, diskotekler, depolar, oteller, hastaneler ve benzeri yerlerle, on bir kat ve daha yüksek binalar otomatik yağmurlama sistemi yapmak zorundadır.

7.2. Tehlikeli Maddeler Kısmı

Japonya'da tehlikeli maddeler altı sınıfa ayrılmıştır. Hazırlanan yönetmeliklerin çoğu, yanıcı ve parlayıcı sıvıları, benzin, fuel oil ve gazyağını kapsamaktadır. İtfaiye personeli de, tehlikeli madde olarak yanıcı ve parlayıcı sıvıları anlamaktadır. Tehlikeli maddelerin sınıflandırılmasında ilk sırayı oksitleyiciler almaktadır.

- ◆ *Birinci Grup (Oksidizerler)*: Kloratlar, perkloratlar, peroksitler, nitratlar ve permanganatlar.
- ◆ *İkinci Grup (Deoksidizerler)*: Sarı fosforlar, fosforlu sülfid, kırmızı fosforlar, sülfür ve metal tozları.
- ◆ *Üçüncü Grup (Su Reaktif maddeler)*: Potasyum, sodyum, kalsiyum karpit, kalsiyum fosfat ve kalsiyum oksit.
- ◆ *Dördüncü Grup (Alevlenen ve Yanabilen Sıvılar)*: Bu grupta dört sınıf petrol bulunmaktadır:
 - I. sınıf petroler: Parlama noktası sıcaklığı 21°C'nin altında.
 - II. sınıf petroler: Parlama noktası sıcaklığı 21°C ile 70°C arasında.
 - III. sınıf petroler: 20oC'de sıvı halde ve parlama sıcaklığı 70°C ila 200°C arasında.
 - IV. sınıf petroler: 20oC'de sıvı halde ve parlama sıcaklığı 200°C'den büyük. Özel alevlenen sıvılar, ester asetatları, etilmetil keton, alkol, piridin vs. bu gruptadır.

- ◆ *Beşinci Grup (Patlayıcı Maddeler):* Ester nitratlar, selüloidler ve nitro bileşenleri.
- ◆ *Altıncı Grup (Asitler):* Nitrat asit, sülfürik asit, klorosulfonik asit ve diğer kuvvetli asitler.

Tehlikeli maddelerin üretilmesi ve depolanmasında, İtfaiye Müdürlüğünce bir dizi önlem istenmektedir. Tehlikeli maddenin özelliklerine göre, yangına dayanıklı duvar, söndürme sistemi vs. istenmekte ve madde miktarı sınırlandırılmaktadır. Tokyo’da tehlikeli maddelerin tamamına yakını petroler oluşturmaktadır. Tehlikeli madde üreten veya depolayan yerler, her itfaiye istasyonunda bulunan Tehlikeli Maddeler Kısmı elemanları tarafından kontrol edilmektedir.

7.3. Kontrol (Teftiş) Kısmı

Binadaki yangından korunma sisteminin tamamlanmasından sonra itfaiyenin Kontrol Kısmı elemanlarınca bina ve yangından korunma sistemleri kontrol edilir. Her istasyonun bir Kontrol Kısmı bulunmaktadır ve kontroller beş kategoride yapılmaktadır.

- ◆ *Birinci derece kontroller:* Bu kontroller binaların büyüklüğüne, kullanım şekline göre can güvenliği gerektiren yerlere uygulanmaktadır. Öncelikli kontrol gerektiren bu grupta tiyatrolar, hanlar, oteller, terminaller, hastaneler, alışveriş merkezleri ve yüksek binalar bulunmaktadır.
- ◆ *İkinci derece kontroller:* Birinci derecede olmayan, fakat can güvenliği gerektiren binalardır. Bu gruba bankalar, resmi binalar ve büroların bulunduğu binalar girmektedir.
- ◆ *Üçüncü derece kontroller:* Bu kontroller, küçük miktarda alevlenici veya parlayıcı madde bulduran fabrika ve imalathanelere yapılmaktadır.
- ◆ *Dördüncü derece kontroller:* Spor salonu, tiyatro, han ve alışveriş merkezleri gibi yerlerde, genişletme veya değişiklik yapıldığı zaman uygulanan kontrollerdir.

- ◆ *Beşinci derece kontroller:* Bu gruptaki kontroller, daha ziyade teftiş niteliğindedir. Yangına duyarlı yerlere gidilmekte, yönetmeliklere göre, merdivenler, çıkış yerleri, çıkış aydınlatması vs. kontrol edilmekte ve yönetmeliği ihlal söz konusu ise rapor tutulmaktadır.

7.4. İnceleme Kısmı

Yangının sebebini ve hasar miktarını inceleyip tespit eden kısımdır. Tokyo'da meydana gelen yangınların her biri ayrı ayrı incelenmekte, yangının başlangıç sebebi ve meydana gelen zarar belirlenmektedir. Küçük yangınlarda itfaiye istasyonunun memurlarınca inceleme yapılmakta, büyük yangınlarda İnceleme Kısmı'nın elemanları itfaiye istasyonunun elemanlarına yardımcı olmaktadır. Eğer yangında suç söz konusu ise, polis ve inceleme memurları müşterek çalışma yapmaktadır. İtfaiye istasyonu memurları tarafından hazırlanan rapor, küçük yangınlar için 18 gün içinde, büyük yangınlar için 30 gün içinde, müdürlükte bulunan İnceleme Kısmı'na gelmektedir. Yangın inceleme raporu beş ana bölümü içermektedir:

- a) Yangın yeri bilgileri: Yangın yeri ve inceleme yerinin genel hatlarıyla özellikleri belirtilir.
- b) Yangın sebebi: Bu bölümde, yangının sebebini bulunmasına esas teşkil eden malzemeler ve yöntem belirtilir.
- c) Yangında ilk görülenler: Yangına ilk ulaşan ekip tarafından müşahade edilen hususları içerir.
- d) Yangın yerinde bulunanlar: Yangın yerinde bulunan bulgular belirtilir.
- e) Şahit ifadeleri: Yangınla ilgili olan şahısların ifadeleri alınır. Hazırlanan raporun bir nüshası istenildiği takdirde mahkemeye verilmektedir.

8. Halkla İlişkiler ve Eğitim Bölümü

Halkla İlişkiler ve Eğitim Bölümü'nün üç kısmı bulunmaktadır: Halkla İlişkiler Kısmı, Can Güvenliği Kısmı ve Eğitim Kısmı.

8.1. Halkla İlişkiler Kısmı

Halkla İlişkiler Kısmı, senenin belli dönemlerinde yangından korunma kampanyaları düzenlemektedir. İlkbahar kampanyası 28 Şubat-13 Mart arasında iki hafta, sonbahar kampanyası 26 Kasım-2 Aralık arasında olmak üzere bir hafta yapılmaktadır. 26 Ocak tarihi de, "Yangından Korunma Günü" olarak anılmaktadır. Yangından korunma haftalarında çok sayıda değişik broşür ve

ilanlar hazırlanarak şehrin her yerinde dağıtılmakta, toplantılar düzenlenmekte ve gösteriler yapılmaktadır. Bu kısım, haftalık “Tokyo İtfaiyesi” gazetesi hazırlamakta ve bütün itfaiyecilere dağıtmaktadır. Halkla İlişkiler Kısmı’nda çok sayıda film ve video kaseti bulunmaktadır. Bunların çoğunluğu yangından korunma, deprem, alevlenebilen sıvılar, alevlenebilen gazlar ve ilk yardım konularını kapsamaktadır. İtfaiye istasyonlarınca bu filmler alınmakta ve halkın eğitiminde kullanılmaktadır. Tokyo İtfaiyesi Bando Takımı, halkla ilişkiler şubesine bağlıdır. Bandonun itfaiye personeli içinden seçilen 50 civarında elemanı bulunmaktadır. İtfaiyenin gösterilerinde, açılışlarda, yangından korunma haftalarında bando takımından faydalanılmaktadır.

8.2. Can Güvenliği Kısmı

Bu kısım, halkın yangından ve tabii afetlerden kendi kendini koruyabilmesi için organize olmalarını teşvik etmekte ve eğitilmesini sağlamaktadır. Tokyo’nun 76 itfaiye istasyonu ile koordineli olarak çalışılmakta ve orta dereceli okullardaki öğrencilerin can güvenliği konusundaki bilgileri artırılmaktadır. Sakat vatandaşlara özel bir ilgi gösterilmekte, bayan itfaiyeciler düzenli olarak yaşlılar yurdunu ziyaret ederek onlarla konuşmakta ve onlara bilgi vermektedir. Can Güvenliği Halk Eğitim Merkezi bu kısma bağlıdır. Mevcut dokuz eğitim merkezinde; eğitim odaları, deprem simülasyon odası, labirentli dumanlı odası, yangın söndürme odası ve ilk yardım odası bulunmaktadır. Yangın söndürme odasında, geniş cam bir duvar ve arkasında gazlı bir ısıtıcıya simüle edilen sistem cam arkasından görülmektedir. Bir tuşa basarak yangının başlaması sağlanınca, portakal rengindeki alevler genişlemekte, portatif söndürücülerle (toz yerine su püskürtülerek) yangına müdahale edilmektedir. Eğer müdahale uygun noktalardan olursa, ekranda Japonca “başarılı” değilse “başarısız” yazmaktadır.

8.3. Eğitim Kısmı

Diğer bölümler de kısmen iştirak etmesine rağmen, halkın eğitiminden doğrudan sorumlu kısım Eğitim Kısmı’dır. İçinde, 50’den fazla kişinin bulunduğu tiyatro, sinema, okul, mağaza, otel, hastane, lokanta vb. yerlerin, yönetmelik-

lere göre yangından korunma eğitimi yapmaları gerekmektedir. Bu gibi yerlerde, yangından korunma ile görevli personel de bulunmaktadır. Eğitim Kısmı personeli, yangınla görevli eleman, yangın önleme mühendisleri, tehlikeli madde mühendisleri ve özel itfaiyecilerle irtibat kurarak eğitimlerini sağlamaktadır. Özel itfaiyecilerin eğitimi, itfaiye istasyonlarında yapılmaktadır.

9. Levazım Bölümü

Levazım Bölümü'nün dört kısmı bulunmaktadır: Levazım Kısmı, Haberleşme Kısmı, Bakım Atölyesi ve Hava Birliği.

9.1. Levazım Kısmı

Levazım Kısmı, 1500'den fazla aracın işletmesiyle sorumludur. İtfaiye araçlarında hemen hemen Amerikan standartları geçerlidir. Fakat Japonya'nın pompalı araçları, diğer ülkelerin araçlarına göre çok daha küçüktür. Bunun sebebi, Japonya'nın yollarının dar olmasıdır. Pompalı araçlar, genellikle 10 yıl hizmette kaldıktan sonra yenisi ile değiştirilmektedir. Bu süre, merdivenli araçlarda 15 yıl ve ambulanslarda yedi yıldır.

Levazım Kısmı'nın önemli görevlerinden birisi de, araç operatörlerini eğitmektir. Operatörlere, trafik kaidelerini, araçların özelliklerini ve kullanım şeklini düzenli olarak öğretmektedir.

Personel korunma cihazları ve giyim malzemeleri de Levazım Kısmınca temin edilir. Her itfaiyeciye helmet, yüzlük, yangına dirençli pardösü (kot) ve yangına dirençli bot tahsis edilmektedir. Giyim eşyası olarak ise üniforma, iş elbisesi, kep, eldiven, bot, ayakkabı, gömlek, kravat, çorap vs. verilmektedir. Her giyim eşyasının bir puanı (ceket 37, üniforma pantolonu 25, gömlek 15, iş pantolonu 15, bir çift ayakkabı 15, bir çift bot 13, bir çift çorap 2 puan) bulunmaktadır. Puanlar, gerçek fiyatlarına göre tespit edilmekte ve her itfaiye personeli her yıl 100 puana kadar istediği giyim eşyasını alabilmektedir. Elbette müdahale kısmında çalışanlar daha ziyade iş elbiselerini, yangın önleme kısmı personeli ise büro elbiselerini tercih etmektedir.

9.2. Bakım Tesisleri

Japonya Sanayi Bakanlığı sınıflandırmasına göre, Tokyo İtfaiyesi Bakım Tesisleri birinci grup içinde yer almaktadır. Bütün yenileme ve bakımlar bu atölyelerde yapılmaktadır. Yaklaşık 150 personeli bulunmaktadır ve bunların çoğunluğu mühendis veya teknisyendir. Elbette hepsi üniformalı itfaiye perso-

nelidir. İtfaiye cihazlarının, araçların ve kamyonların tamamı, yönetmeliklere ve trafik kaidelerine göre düzenli olarak test edilmektedir. Yılda yaklaşık 4 bin 500 tamir, bakım ve yenileme çalışması yapılmaktadır. Bakım Tesisleri bünyesinde, hava silindirleri doldurma kompresörleri de bulunmaktadır. Bir kısmı 150 bar ve diğer kısmı 300 bar'da 80 binden fazla silindir yeniden doldurulmaktadır.

9.3. Hava Birliği

Tokyo İtfaiyesi Hava Birliği, 1967 yılında kurulmuştur. Bugün, biri 27 kişilik, biri 14 kişilik ve diğerleri yedi kişilik olmak üzere toplam 10 helikopteri bulunmaktadır. Pilotlar ve makinistleri itfaiye personeli olan Hava Birliği'nin birçok görevi bulunmaktadır:

- a) Denizden, binalardan, ormandan vs. insan kurtarmak,
- b) Havadan yangını söndürmek, bilgi toplamak, havadan kumanda ve itfaiye cihazı taşımak,
- c) İlk yardım cihazlarını, doktorları, ilaçları ve diğer ihtiyaç maddelerini adalara ve adalardan taşımak,
- d) Tehlikeli maddeler için hava incelemesi, hava fotoğrafları çekmek vs., komuta-kontrol merkezine canlı yayın yapmak.

10. Yangın Akademisi

Yangın Akademisi, İdari İşler ve Eğitim olmak üzere iki kısımdan oluşmuştur. İdari İşler Kısmı, eğitim planlarını yapmakta, ders notlarını hazırlamakta ve idari işlere bakmaktadır. Kütüphanenin sorumluluğu, yurdun ve mutfağın işletilmesi görevleri de bu kısma aittir. Akademide üç yurt mevcuttur. İki erkekler için, biri bayanlar içindir. Yurtlarda kalanlar, sadece pazar günleri izin alabilmektedir.

Bütün işler, askeri disiplin içinde yürütülmektedir. Öğrenciler ihtiyaçlarını, akademi kantininden karşılayabilmektedir. Burada aynı zamanda dişçi, berber, banka şubesi vs. mevcuttur.

Eğitim kısmının üç ayrı birimi bulunmaktadır: Bunlar Acemi Eğitim Birimi, Geliştirme (Terfi) Kursları Birimi ve Özel Eğitimler Birimi'dir.

- a) Acemi Eğitim Birimi'nde her yıl 300 civarında acemi personel eğitilmektedir. Üniversite mezunları için bu kursun süresi yedi ay ve lise mezunları için 10 aydır. Bayanların tamamı iki veya dört yıllık üniversite mezunu olup, bayanlar için kurs süresi altı aydır. Akademide acemi eğitimi sabah 06:00'da kalk borusu ile başlamakta ve akşam 23:00'da yat borusuna kadar devam etmektedir. Çoğu zaman gece alarmı verilmekte ve öğrencilerin giyinmiş olarak dışarıda hazır bulunmaları istenmektedir. Nöbetçi amiri hazır olma zamanını ölçmekte, bu şekilde hem öğrencilerin hızlı hazırlanmaları sağlanmakta, hem de öğrenciler alarm sesine alıştırlmaktadır. Teorik derslerde yangın hukuku, yangın dinamiği, kimya, fizik, bina bilgisi ve yangın güvenlik önlemleri anlatılmaktadır. Pratik çalışmalarda ise hortum talimleri, su püskürtme, teneffüs cihazları kullanımı, merdiven kullanımı, düğüm yapma, tırmanma, can kurtarma, ilk yardım gibi konuların talimleri yapılmaktadır.
- b) Geliştirme (Terfi) Kursları Birimi'nde, terfi sınavını başaran personel yeni görev için eğitilmektedir. İtfaiye Yarıbayı, İtfaiye Yüzbaşısı ve İtfaiye Teğmeni olanlar yeni bilgilerle teçhiz edilmektedir.
- c) Özel Kurslar Birimi'nde 18 ayrı kurs tertip edilmektedir. Bu kurslar arasında şoför kursu, operatör kursu, kurtarma kursu, telsiz operatörü kursu, ambulans kursu, kontrol (teftiş) personeli kursu, inceleme personeli kursu vs. bulunmaktadır.

Yangın araştırması yapmak üzere teçhiz edilen dört yangın laboratuvarı bulunmaktadır. İlk laboratuvar 1961 yılında kurulmuş ve 1973 yılında genişletilmiştir. Her laboratuvar farklı konularda çalışmaktadır. Birinci laboratuvarda; yangın önleme mühendisliği, duman ve yanma ürünleri, personel korunma cihazları ve yeni gelişmelerle ilgili bilgileri toplamak gibi faaliyetlerde bulunmaktadır. Diğer laboratuvarlarda; yangın dinamiği, söndürücülerin tesirliliği, tehlikeli maddelere karşı güvenlik tedbirleri, yangın sebeplerinin ve tehlikeli maddelerin

tanımlanması, yangın çıkarabilecek cihazların (ısıtıcılar gibi) testi, kaçış yollarının, söndürme cihazlarının ve yangın güvenliği cihazlarının araştırılması ve geliştirilmesi, kaçış yolları aydınlatma ve işaretlerinin testi gibi çalışmalar yapılmaktadır.

11. İtfaiye İstasyonları

Japonya’da İtfaiye İstasyonu (Grubu), araçların bulunduğu bir binadan daha çok, organizasyon merkezi olarak düşünülmektedir. Her istasyonda, bir İstasyon Şefi (Grup Amiri Yardımcı Şef veya İtfaiye Yarbayı), üç yarbay ve 100 ila 300 arasında personel bulunmaktadır. Her istasyon bölgesinde bir ila yedi arasında müfreze ve yedi ila 20 arasında araç bulunmaktadır. İstasyon Şefi (Grup Amiri)’nin görevi, yönergeleri uygulamak, halkın eğitimini sağlamak, yangın sebebini araştırmak ve hasarı tespit etmektir. Birinci derecede alarmlarda, yangın kumandanı İtfaiye Yüzbaşısı (Müfreze Amiri), ikinci derecedeki alarmlarda, yangın kumandanı İtfaiye İstasyonu Şefi (Grup Amiri) ve daha büyük alarmlarda yangın kumandanı Bölge Müdürü’dür. Bir istasyonda iki veya üç pompalı araç, bir merdivenli araç, bir ambulans, bir komuta aracı ve diğer araçlar ile dinlenme yemek ve yatak odaları mevcuttur. Her birinde, bir yarbayın yürüttüğü İdari İşler, Yangına Müdahale ve Yangın Önleme olmak üzere üç kısım bulunmaktadır. Alt İstasyon (Müfreze), itfaiye istasyonlarının (grupların) bir şubesidir ve istasyon şefinin sorumluluğu ve kontrolindedir. Her alt istasyonu bir İtfaiye Yüzbaşısı idare etmektedir ve en az iki araçları mevcuttur. İstasyonların ve alt istasyonların isimlendirilmesi bölge ismine göredir; hangi bölgede bulunuyorlarsa o bölgenin adını almaktadırlar. Birçok istasyon ve alt istasyonun üst katları personele lojman olarak ayrılmıştır.

Yangın Önleme Kısmı ve İdari İşler Kısmı’nın personeli, hafta arası 08:30 ila 17:15 arasında, Cumartesi günleri ise 08:30 ila 12:30 arasında çalışmaktadır. Müdahale Kısmı personeli ise üç vardiya sistemine göre çalışmaktadır. Her itfaiye istasyonunun üç kısmı (İdari İşler, Yangın Önleme ve Yangına Müdahale) mevcuttur ve İtfaiye Yarbayı tarafından idare edilmektedir. Her bir kısmın sayısı iki ila dört arasında olan her birimini ise bir İtfaiye Yüzbaşısı yürütmektedir. İdari İşler Kısmı’nın Genel İşler Birimi ve Hesap İşleri Birimi; Yangın Önleme Kısmı’nın Halkla İlişkiler Birimi, Kontrol Birimi, Yangından Korunma Birimi ve Tehlikeli Maddeler Birimi; Yangına Müdahale Kısmı’nın Doğal Afetler Birimi, Müdahale Birimi Ambulans Birimi ve Araç-Gereç Birimi bulunmaktadır.

Her bölge müdürlüğü bir müdür yardımcısı tarafından idare edilmektedir. Bölge müdürlüklerinde idari ve komuta birimleri bulunmaktadır. Komuta birimi üç vardiya sistemine göre çalışmaktadır ve her vardiyada yedi kişi görevli-

dir. Büyük yangınlarda komuta görevini Bölge Müdürü üstlenmektedir. Sadece sekizinci bölgede haberleşme merkezi bulunmakta ve burada üç vardiyada 45 kişi çalışmaktadır. Bu merkezin görevlerinden birisi de sekizinci bölgedeki araç-gereç durumunu Komuta-Kontrol Merkezi'ne bildirmektir.

12. İtfaiye Araçları

Japonya İtfaiye Kanunu'na göre, itfaiye aracı (fire engine); üzerine itfaiye ile ilgili değişik tip cihazlar monte edilen taşıtlardır. Trafik kanuna göre de, söndürücülü taşıt, ambulans ve genel itfaiye aracı olmak üzere üç grupta ele alınmaktadır. İtfaiye aracı denildiğinde de söndürme cihazları ihtiva eden taşıt anlaşılmaktadır. Her ülkede olduğu gibi Japonya'da da itfaiye araçlarında, kamyon şasi ve motoru alınmakta ve itfaiye cihaz ve tesisatlarıyla teçhiz edilerek hızlı kalkış, yüksek hız ve fazla güç gibi özellikler istenmektedir.

Amerika Birleşik Devletleri standartlarının geçerli olduğu itfaiye araçlarında, pompalı araçlar, Japon şehirlerinin yolları çok dar olduğundan diğer ülkelerin pompalı araçlarına göre daha küçük boyuttadır. Kolaylıkla ara sokaklara girebilmesi için büyük çoğunluğunda su tankı kullanılmamıştır. Bu sebeple itfaiye araçları sınıflandırılırken “pompalı araç” ve “su tanklı pompalı araç” diye ayrılmaktadır. Tanklı pompalı araçlarda, standart su kapasitesi 1500 lt ve 2000 lt'dir. İlk yardım sandığı ve hortum dolabı her araçta mevcuttur ve su tankının sol tarafına yerleştirilirler.

Elektrik, petrol ve gaz yangınlarında ve gemi yangınlarında kullanılan köpüklü araçlar, iki ayrı tipte yapılmaktadır. Daha ziyade yüzde 3 oranında karıştırılan köpük kullanılmaktadır. Genel amaçlı köpüklü aracın su tankı kapasitesi yaklaşık 1500 lt, sıvı köpük kapasitesi yaklaşık 500 lt'dir. Karıştırma metodu olarak emme orantılı ve pompa orantılı sistem kullanılmaktadır. Karıştırılmış sıvı debisi 500 lt/dak, pompa tipi iki veya üç kademeli yapılmaktadır. Büyük tip köpüklü araçların su tankı kapasitesi yaklaşık 2000 lt, köpük sıvısı kapasitesi yaklaşık 1500 lt'dir. Karıştırma yöntemi olarak basınç orantılı sistem kullanılmaktadır. Karıştırılmış sıvı debisi: 1200 lt/dak-3000lt/dak arasındadır.

Her geçen gün yüksek binaların sayısı artarken merdivenli araçlara olan ihtiyaç da artmıştır. Merdivenli araçlar yerden itibaren eriştikleri mesafeye göre

İtfaiye Araçları

Pompalı araç

Kurtarma aracı

Snorkel

Aydınlatma aracı

Köpüklü araç

Ambulans

Komuta aracı

İtfaiye motosikleti

İtfaiye helikopteri

Yangın botu

Merdivenli araç

15 m, 24 m, 32 m, 35 m ve 40 m olarak sınıflandırılmaktadır. Şnorkel, merdivenli araçlara göre daha hızlı manevra kabiliyetine sahip olduğu ve elektrik hatlarının arasından kolaylıkla yükseltilebildiği için yaygın olarak kullanılmaktadır.

Yeraltı çarşıları, bodrum katları, depolar ve penceresi olmayan diğer yerlerin dumandan arındırılması önemli problemlerden biridir. Bu gibi yerlerde duman ejektörlü yüksek genişlemeli köpüklü araçlar kullanılmaktadır.

Tokyo İtfaiye Müdürlüğü'ne bağlı bir Liman İtfaiyesi olup, bu itfaiye sadece Tokyo Limanı'na değil aynı zamanda yakın şehir limanlarına da yardım etmektedir. Yaklaşık 250 personeli, 10 yangın botu, pompalı araç, köpüklü araç, merdivenli araç ve ambulans aracı bulunan itfaiyenin, iki müfrezesinin biri denizde, diğeri karadadır. Kaptan ve mühendisler denizcilik bilgisine sahiptir ve itfaiye kurslarının dışında üç ay denizcilik okulunda eğitim görmektedirler. İtfaiye bünyesi içinde beş kurtarma birliğinde dalgıç ekibi de mevcuttur. Yüksek manevra kabiliyetine sahip bu gemiler, kurtarma ve nakil işlerinde kullanılmaktadır. Gemilerde 18 m yüksekliğinde bir su kulesi mevcuttur ve uç noktasındaki taret, tekne içinden yönlendirilebilmektedir.